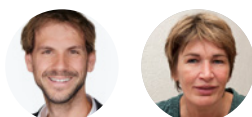

Hoe regel je medezeggenschap in kleine zorgorganisaties?

Structurele invloed op waardevolle zorg

Tekst: **Joep Bartholomeus, Pien Heuts**

Op 1 juli 2020 treedt de nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) in werking. Ook veel kleinschalige zorgorganisaties moeten de medezeggenschap uiterlijk begin 2021 rond hebben. De wet beoogt dat cliënten structureel invloed hebben op het beleid, ook bij kleine zorgaanbieders. Hoe regel je als kleine zorgorganisatie de medezeggenschap?

Samen met de Branchevereniging Kleinschalige Zorg (BVKZ) organiseerde LOC eind vorig jaar een bijeenkomst voor kleine zorgaanbieders. De centrale vraag: wat betekent de Wmcz voor kleine zorgorganisaties en hoe zet je medezeggenschap in om tot waardevolle zorg te komen? “Omdat we zo klein zijn hebben we geen medezeggenschap nodig. We zijn al continu in contact en cliënten hebben directe invloed op de zorg”, luidde een veelgehoorde reactie. Maar medezeggenschap gaat verder dan de zorgrelatie. Medezeggenschap is het structureel invloed hebben op het beleid van de organisatie en de uitvoering van dat beleid. Het zorgverleningsproces is daar

een onderdeel van. Via de medezeggenschap hebben cliënten bijvoorbeeld invloed op de gebouwde omgeving of de besteding van het geld. Zaken die cliënten niet een op een met hun zorgverlener bespreken. Maar wel direct van invloed zijn op hoe mensen de zorg ervaren.

Eisen wet

Volgens de nieuwe Wmcz zijn zorgorganisaties die 24-uurs zorg verlenen of langer dan zes maanden achtereen zorg bieden én meer dan tien zorgmedewerkers in dienst hebben, verplicht medezeggenschap te organiseren. Voor ambulante zorg en thuiszorg geldt een grens van 25 werknemers. In de wijkverpleging geldt vanaf tien medewerkers de verplichting een cliëntenraad of andere vorm van medezeggenschap in te stellen. Veel kleinschalige zorgorganisaties hebben al gauw tien medewerkers. Denk aan beschermd wonen, een zelfstandige kliniek of de thuiszorg.

“Stel dat er maar vijf cliënten zijn, heb je dan een cliëntenraad nodig?”

Het is een zoektocht naar die vorm van medezeggenschap die nodig is om tot waardevolle zorg te komen.

“Het is belangrijk onderscheid te maken tussen zeggenschap en medezeggenschap”, zegt LOC-adviseur Tiske Boonstra, die tijdens de bijeenkomst een presentatie gaf. “Zeggenschap is dat je als individuele cliënt bijvoorbeeld afsprekt dat je, bij uitzondering, ’s morgens heel vroeg mag douchen. Medezeggenschap betekent dat je zo’n afspraak structureel voor iedereen vastlegt en het beleid aanpast of wijzigt. De Wmcz beoogt met de verplichting ook in kleinschalige zorgorganisaties medezeggenschap te regelen dat cliënten structureel kunnen meepraten, adviseren en beslissen over het brede scala aan onderwerpen, zodat beleid kan aansluiten bij de wensen en behoeften van mensen die zorg nodig hebben.”

Zoektocht passende vorm

De vraag is hoe je de medezeggenschap vormgeeft op een effectieve manier zonder dat het als een administratieve last wordt ervaren. Stel dat er maar vijf cliënten zijn, is het dan noodzakelijk om een cliëntenraad op de richten en twaalf keer per jaar formeel te vergaderen met het bestuur van de zorgorganisatie? “De wet laat de vorm van medezeggenschap iets meer vrij”, vertelt Boonstra, “een cliëntenraad is het uitgangspunt, tenzij... Het is dus belangrijk dat bestuurder en cliënten het gesprek aangaan over hoe zij de medezeggenschap willen regelen, zodat er een gedragen besluit uitrolt. Vaak is het handig aan te sluiten bij de visie van de zorgaanbieder. Het is echt een zoektocht naar die vorm van medezeggenschap die passend en nodig is om tot

waardevolle zorg te komen. Dan zal al gauw blijken dat er niet één manier is. Een kleine cliëntenraad kan de oplossing zijn, maar een clubje cliëntenvertegenwoordigers dat niet structureel vergadert, maar wel inzicht heeft in en invloed op belangrijke onderwerpen, is ook een optie. Er zijn vele wegen die naar Rome leiden. Het is best een hobbel om medezeggenschap te gaan organiseren, bleek tijdens de bijeenkomst, maar de ervaring leert dat als het eenmaal geregeld is, het een grote meerwaarde voor organisatie en cliënten is.”

Ondersteuning LOC

De Wmcz gaat per juli 2020 in. Zorgorganisaties hebben dan nog een half jaar, tot januari 2021, de tijd nieuwe afspraken te maken met de cliëntenraad en andere vormen van medezeggenschap op te tuigen (zie ook de artikelen op pagina 8-13). LOC biedt hulp en ondersteuning bij de invoering van de Wmcz. Zo kunnen cliëntenraden en zorgaanbieders gebruikmaken van een traject waarin LOC meedenkt over passende medezeggenschap. Ook is er een Basiscursus medezeggenschap. Bovendien biedt het LOC-platform www.clientenraad.nl de mogelijkheid met andere potentiële cliëntenraden ervaringen uit te wisselen over het opzetten van passende medezeggenschap in kleinschalige zorgorganisaties.

Meer informatie: www.clientenraad.nl

Zie ook de artikelen over de invoering van de Wmcz op de pagina's 8-13.